

A prelin 4-ü Beynəlxalq Mina Xəbərdarlığı və Minatəmizləmə Fəaliyyətinə Yardım Günü kimi qeyd olunur. Azərbaycan minadan əziyyət çəkən bir dövlətdir. Azərbaycan Ermənistan tərəfindən ərazilərimizin 30 ilə yaxın davam edən hərbi işgali zamanı, həbelə hazırlı postmünaqışa dövründə mina təhdidindən əziyyət çəkən, çoxsaylı mina qurbanları verib. Ermənistan tərəfindən hətta postmünaqışa dövründə belə davam etdirilən mina təhdidi bölgədə aparılan bərpa və yenidənqurma işlərini, keçmiş məcburi köçkünlərin öz torpaqlarına qayğılı prosesini ləngitməklə yanaşı, vətəndaşlarımızın həyat və sağlamlıqları üçün ciddi təhlükə mənbəyi olaraq qalmaqdadır.

Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın döyük meydənında qazandığı Zəfer bütün dünyaya yayıldı və ölkəmizin qısa bir zamandakı hərbi əməliyyatı, taktikası dünya ölkələri tərəfindən böyük maraqla qarşılandı. Azərbaycan Ordu-su Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə cəbhədə Ermənistan silahlı qüvvələrinə sarsıcı zərbələr vurmaqla, onları torpaqlarımızdan "iti qovan kimi" qovaraq məğlub etməsi 30 ilə yaxın işgal altında olan tarixi torpaqlarımızın azad olunması ilə nəticələndi. Artıq Azərbaycan işgaldən azad olunan torpaqların abadlıq-qurucuqluq işlərinə başlayıb. Həyata keçirilən layihələr bu ərazilərin dırçəlməsinə səbəb olur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev müsahibələrinin birində bildirdiyi kimi, "Biz çox böyük sürət götürmüştük və əsas məqsədimiz keçmiş qəçqinləri və köçkünləri tezliklə öz yurdularına qaytarmaqdır, onlar hədsiz çox gözleyiblər. Mən bu barədə demişəm, bir dəha demək istəyirəm ki, bizim əsas maneəmiz, əsas rəqibimiz zamandır".

ON MİN LƏRLƏ VƏTƏNDARŞIN, MINATƏMİZLƏYƏNLƏRİN HƏYATININ TƏHLÜKƏDƏN XİLASI

Təbii ki, qısa bir zaman məsafəsində bütün ərazilərin tam abadlaşması bir qədər çətindir. Bəli ki, erməni təcavüzkarları işgal altında olan ərazilərimizi darmadağın edərək xarabazarlıqlara çeviriblər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin söylədiyi fikirləri xatırlatmaq yerine düşər. "Mən Bakıdan Füzuliye, Cəbrayıla, Zəngilana, Qubadlıya, Laçına qədər və digər istiqamətdə Kəlbəcər və Laçın tərəfdən yüzlərə kilometr yol qət etmişəm, orada hər şey dağıldıb", - deyən Prezident qeyd edib ki, dağıntıların miqyası elədir ki, insan, sadəcə, mat qalır. "Axi, bu ərazi sahəsinə görə Livana bərabərdir. Təsəvvür edin, dünyada heç də en kiçik olmayan bir ölkənin Livanın ərazisine bərabər ərazini tıkmək, abadlaşdırmaq lazımlı gələcək. Bunu, sadəcə, təsəvvür etmək üçün dedim. Orada heç nə yoxdur, nə yol var, nə işq, nə qaz, nə su. Heç nə. Təmamilə heç nə". Bəli, bəle bir vəziyyətdə olan torpaqlarımıza qovuşduq və abadlıq-qurucuqluq işləri sürtələ aparılır.

Bu gün həmin ərazilərdə genişmiqyaslı layihələr icra olunur. Bir sıra magistral avtomobil yolları, dini-tarixi abidələr, infrastruktur layihələri icra olunub və bu davamlı həyata keçirilir. Yollar, elektrik xətləri, su xətləri, hava limanları, dəmir yolları salınır.

Əlbəttə ki, bu gün işgaldən azad olunan ərazilərin minalardan təmizlənməsi də əsas məsələlər sırasındadır. Bildiyimiz kimi, Ermənistan Ağdam, Füzuli və Zəngilan rayonlarında basıldıqlı tank və piyada əleyhine minaya dair xəritələrini Azərbaycana təhvil verib. Bu Azərbaycan Prezidentinin həyata keçirdiyi uzadqorən siyasetinin məntiqi nəticəsi idi. İlk olaraq Ağdamda, daha sonra isə Füzuli və Zəngilanda basdırılmış minaların xəritələrinin Ermənistandan alınması on minlərlə vətəndaşın, o cümlədən, minatəmizləyənlərin həyatının təhlükədən xilası deməkdir. Minaların təmizlənməsi maliyə itkisi ilə yanaşı, vaxt itkisi

Azərbaycanın üzləşdiyi mina təhlükəsi

21 MİNDƏN ARTIQ TANK ƏLEYHİNƏ MİNA VƏ 133 MİNDƏN ARTIQ PARTLAMAMIS HƏRBİ SURSAT AŞKAR EDİLİB

ne də səbəb olur. Ermənistən basdırıldığı minalar mülki əhalinin təhlükəsizliyi, sağlamlığı və həyat üçün ciddi təhlükə törədir və ya azad edilmiş ərazilərdə sosial-iqtisadi inkişafına mane olur.

190 MİN HEKTARDAN ARTIQ ƏRAZİDƏN MİNA VƏ PARTLAMAMIS HƏRBİ SURSATLAR TƏMİZLƏNİB

İkinçi Qarabağ müharibəsi başa çatdıqdan sonra, 2020-ci il noyabrın 10-dan bugündək Azərbaycanda 385 nəfər mina qurbanı olub, bunlardan 315-i xəsərət alıb, 70 nəfər isə həyatını itirib. Bu günlərdə daha bir nəfər Ağdam rayonu ərazisində mina partlaması nəticəsində xəsərət aldı. 2020-ci il 10 noyabr tarixində bugündək baş vermiş mina hadisələrindən 152-si işgaldən azad olunmuş ərazilərimizdə keçmiş təmas xəttindən kənardə qeydə alınıb. İndiye kimi humanitar minatəmizləmə fəaliyyətinə ayrılmış vəsaitin təqribən 5 faizə qədər hissəsi beynəlxalq donorların hesabına, qalan hissəsi isə Azərbaycan hökumətinin öz resursları vasitəsilə həyata keçirilib. 2020-ci ilin 10 noyabrından bugündək 190 min hektardan artıq əraziləndə mina və partlamamış hərbi sursatlar təmizlənmiş və bu müddətdə 36 minden çox piyada əleyhine, 21 minden artıq tank əleyhine mina və 133 minden artıq partlamamış hərbi sursat aşkar edilib. Təkce ötən ay 4556 hektar ərazi mina və partlamamış hərbi sursatdan təmizlənib. Ötən ay Tərtər, Ağdərə, Kəlbəcər, Ağdam,

Xocalı, Xankəndi, Xocavənd, Laçın, Şuşa, Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilanda aparılmış minatəmizləmə eməliyyatları zamanı piyada əleyhine 331, tank əleyhine 105 mina və 9755 partlamamış hərbi sursat aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib.

TƏHLÜKƏSİZ HƏRƏKƏT ÜÇÜN ƏRAZİLƏR MİNALARDAN TƏMİZLƏNİR

Bu gün əlbəttə ki, azad edilən ərazilərdə minaların və partlamamış döyük sursatlarının aşkarlanması və zərərsizləşdirilməsi üzrə tədbirlər davam etdirilir. Təhlükəsiz hərəkət üçün yollar minalardan təmizlənir. Onu da qeyd edək ki, mina partlayışları nəticəsində həyatını itirən insanların sayıının artması nəticəsində Ermənistən minalananmış ərazilərin xəritələrini verməyə məcbur etmək məqsədi ilə Azərbaycan tərəfindən dünya ictimaliyətinə, beynəlxalq qurumlara və təşkilatlara, o cümlədən BMT-nin Baş Katibliyinə, BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasına, Avropa Şurasına və Avropa İttifaqına müraciət ünvanlanıb.

Azərbaycan bu istiqamətdə ardıcıl işlə görür. Bildiyimiz kimi, Ağdamda "Mina təhlükəsi ilə mübarizə - dayanıqlı inkişafa gedən yol" mövzusunda 2-ci beynəlxalq humanitar minatəmizləmə konfransı keçirilmişdir. Keçirilən konfrans mina təhlükəsi ilə mübarizə istiqamətində qlobal həmərəlik nümayiş etdirərək, yeni tərəfdəşliliklər qurmaq və minasız dünyaya yol açacaq konkret fəaliyyət planları hazırlanmaq üçün bir imkan yaratmaqdə əhə-

miyyətlidir. Konfransda 51 ölkəni temsil edən 160-a yaxın rəsmi şəxs - sabiq dövlət və hökumət başçıları, bir sıra ölkələrin parlament üzvü, BMT baş ofisinin rəhbər heyəti, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların, minatəmizləmə sahəsində fəaliyyət göstərən qurumların, ələcə de Azərbaycanda akkredite olunmuş diplomatik korpus nümayəndəleri iştirak ediblər.

Ağdamda keçirilən konfransda münəqşədən zərər çəkmiş bölgələrdə infrastrukturun təhlükəsiz bərpası, keçmiş məcburi köçkünlərin öz doğma torpaqlarına təhlükəsiz qaytması, regionda davamlı sülhün bərqrər olması, habelə investisiya proqramlarının həyata keçirilməsi üçün humanitar minatəmizləmə fəaliyyətinin əhəmiyyəti və Dayanıqlı inkişaf Məqsədləri ilə birbaşa bağlılığı etrafında müzakirələr aparılıb. Qeyd edək ki, ANAMA və BMT-nin birgə təşkilatçılığı ilə reallaşan konfransın əsas məqsədi ölkəmizin üzləşdiyi mina probleminin miqyası və töretdiyi fəsadları beynəlxalq ictimaliyətin və mina təhlükəsi ilə mübarizədə maraqlı olan tərəflərin diqqətinə çatdırmaqdır. Bundan başqa, problemin qlobal xarakter daşıduğunu nəzərə alaraq, konfrans humanitar minatəmizləmə üzrə milli və qlobal Dayanıqlı inkişaf Məqsədinin təqdim edilməsini, bu istiqamətdə birgə tərəfdəşlilik və dəstəyin gücləndirilməsini hədəfləmiş olur.

Ermənistən minalananmış sahələrin tam xəritələrini verməsə də, bu gün artıq Azərbaycan işgaldən azad olunan ərazilərdə abadlıq-qurucuqluq işlərini davam etdirir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI